

Nr 31

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om avdrag vid beskattningen för lön till hemmavarande barn.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 465 av herrar *Thorsten Larsson* och *Mattsson* samt II: 533 av herr *Boo* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att skattskyldig må äga rätt att vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla göra avdrag för lön till hemmavarande barn, som uppnått 15 års ålder och haft så stor inkomst, att den föranleder skatteplikt för barnet enligt kommunal-skattelagen 51 §, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga ändringar av kommunal-skattelagen och anvisningarna till densamma i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 465.

Gällande rätt. Enligt nuvarande bestämmelser (punkt 6 av anvisningarna till 22 § kommunal-skattelagen och punkt 11 av anvisningarna till 29 § samma lag) gäller, att hemmavarande barn, som uppnått 16 års ålder och sysselsatts i föräldrarnas jordbruk eller rörelse, anses tillhöra arbetspersonalen. Därest barnet ej fyllt 18 år, gäller detta dock endast under förutsättning att barnets inkomst av arbete eller eljest är så stor, att den föranleder skatteplikt för barnet enligt kommunal-skattelagen. Hemmavarande barn under 16 år anses i intet fall tillhöra arbetspersonalen. Barn, som anses tillhöra arbetspersonalen, taxeras självt för den inkomst det kan ha haft i avlöning eller naturaförmåner eller eljest, varemot föräldrarna får göra avdrag såsom för annan arbetshjälp. För barn, som inte anses tillhöra arbetspersonalen, får intet dylikt avdrag göras, även om barnet deltagit i arbetet, varav följer att lön och underhåll åt barnet ej heller skall upptas såsom inkomst för barnet.

Sin nuvarande lydelse erhöll ifrågavarande bestämmelser i samband med att åldersgränsen för barnavdrags åtnjutande genom beslut av 1938 års riksdag höjdes från 16 till 18 år. Dessförinnan hade gällt, att hemmavarande barn, som uppnått 16 års ålder och deltagit i föräldrarnas förvärvsverksamhet, ansågs tillhöra arbetspersonalen.

Frågan om barns ålder bedöms efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret.

Frågans tidigare behandling. Vid 1959 års riksdag prövades ett motionsvis väckt yrkande av samma innebörd som det nu förevarande. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 7 avstyrkte bevillningsutskottet yrkandet. Därvid anförde utskottet bl. a. följande.

Såvitt utskottet kan bedöma föreligger redan nu möjlighet till avdrag i de praktiskt viktigaste fallen, nämligen de då barnet efter slutad skolgång i mer betydande omfattning deltar i arbetet i föräldrarnas jordbruk eller rörelse. Det torde vara en sällsynt företeelse att barn vid sidan av skolgången kan utföra sådant arbete till ett värde av 2 000 kronor. Något större behov av att genom en sänkning av åldersgränsen med ett eller annat år utvidga möjligheterna till avdrag kan därför inte anses föreligga.

Motionerna. I de förevarande motionerna uttalas bl. a. att nuvarande bestämmelser sätter hemmavarande barn under 16 år i ett ur beskattningssynpunkt helt annat läge än jämnåriga, som har förvärvsarbete utanför hemmet. För den skattskyldige blir det härigenom ur beskattningssynpunkt förmånligare att anställa i sin tjänst annan arbetstagare än eget barn, som uppnått t. ex. 15 år men inte 16 år. En sådan konsekvens av skattelagstiftningen synes böra undvikas. Särskilt ur jordbrukets och småföretagsamhetens synpunkt är gällande bestämmelser på denna punkt till hinder. Det måste sägas vara naturligt och önskvärt, att skattskyldig inom sådan förvärvsverksamhet mot lön anställer egna barn. De gällande bestämmelserna medför ju också, att den skattskyldige rent ekonomiskt sett inte har möjlighet att betala eget barn, som uppnått 15 år men icke 16 år, samma lön som annan jämnårig arbetstagare, eftersom kostnaderna vid samma lönebelopp i verkligheten blir större i det förra fallet än i det senare. Även enligt motionärernas mening bör i här avsedda fall en åldersgräns alltjämt fixeras. Syftet skall vara, att den skattskyldige skall medges avdrag för lön till eget barn, när barnet uppnått sådan ålder, att det anses kunna inneha verklig löneanställning. Såsom lämplig åldersgräns föreslås 15 år.

Utskottet

Enligt gällande beskattningsregler är rätten till avdrag för lön till hemmavarande barn begränsad. Den skattskyldiges barn under 16 år räknas nämligen inte till arbetspersonalen i hans verksamhet, och som följd därav kan avdrag för lön till barn i sådan ålder inte medges honom. Barn mellan 16 och 18 år anses tillhöra arbetspersonalen endast under förutsättning att barnets inkomst av arbete eller eljest är så stor, att den föranleder skatteplikt för barnet enligt kommunalskattelagen. Detta innebär att barnets inkomst måste vara större än summan av barnet tillkommande ortsavdrag och andra avdrag, t. ex. schablonavdrag, som barnet är berättigat till. Till sist-

nämnda grupp hänföres enligt gällande bestämmelser de barn, som senast den 1 november året före taxeringsåret fyller 16 år. Denna tidpunkt har valts av taxeringstekniska skäl.

I de förevarande motionerna yrkas inte annan ändring i de berörda bestämmelserna än att den undre åldersgränsen föreslås sänkt med ett år. Ett bifall till motionsyrkandet skulle således innebära att hemmavarande barn som fyllt 15 år senast den 1 november året före taxeringsåret blir att hänföra till arbetspersonalen i föräldrarnas jordbruk eller rörelse. Härigenom skulle föräldrarna kunna få avdrag för lön till barnet såsom omkostnad i sådan förvärvskälla, under förutsättning att barnets inkomster är så stora att de föranleder skatteplikt för barnet. För yngre hemmavarande barn anser motionärerna att de nu gällande reglerna bör bibehållas.

Såsom tidigare uttalats från bevillningsutskottets sida då förevarande fråga varit föremål för prövning föreligger en obetydlig skillnad mellan motionsyrkandet och gällande rätt. Ett bifall till motionärernas yrkande skulle — med hänsyn till den senast beslutade ortsavdragshöjningen och till gällande schablonavdrag — innebära en ändrad beskattning endast i sådana fall då barn, som fyllt 15 men ej 16 år, fullgjort arbete i jordbruk eller rörelse till ett värde av minst ca 2 500 kronor. Enligt utskottets mening kan det inte förutsättas att barn i större utsträckning kan utföra arbete vid sidan av skolgången till sådant belopp. Härtill kommer att motionärernas förslag är förenat med betydande praktiska svårigheter främst ur kontrollsynpunkt. Då gällande bestämmelser enligt utskottets mening medger avdrag i de praktiskt viktigaste fallen, nämligen de då barnet efter slutad skolgång i mer betydande omfattning deltar i arbetet i föräldrarnas jordbruk eller rörelse, och utskottet inte anser tillräckliga skäl föreligga för en sänkning av den ifrågavarande åldersgränsen, avstyrker utskottet de i motionerna förordade ändringarna i kommunalskattelagen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I:465 av herrar Thorsten Larsson och Mattsson samt II:533 av herr Boo om avdrag vid beskattningen för lön till hemmavarande barn, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 mars 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Eriesson, Hagberg, Einar Eriksson, Erik Jansson, fröken Ranmark, herrar Gustaf Elofsson, Wärnberg, Lundström, Gösta Jacobsson och Billman; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Gustafson i Göteborg, Nilsson i Svalöv, Kärrlander, Engkvist, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora och Björkman.

Reservation

av herrar *Hagberg, Gustaf Elofsson, Gösta Jacobsson, Nilsson* i Svalöv, *Eriksson* i Bäckmora och *Björkman*, vilka ansett *dels* att det stycke i utskottets yttrande, som å s. 3 börjar med orden »Såsom tidigare uttalats» och slutar med orden »ändringarna i kommunalskattelagen» bort ha följande lydelse:

I åtskilliga fall förekommer det, att barn före 16 års ålder utför arbete mot lön i föräldrarnas jordbruk eller rörelse i sådan omfattning, att inkomsten överstiger den i kommunalskattelagen 51 § angivna skattepliktsgränsen. Även sedan skolplikten utsträckts upp till 16 års ålder, torde barnen i stor utsträckning deltaga i sådant arbete vid sidan av skolgången och särskilt under skolfrierna. Med nuvarande bestämmelser blir den skattskyldige föräldern i sådana fall beskattad för en inkomst, som intjänats av barnet, medan däremot skattskyldig, vilkens barn arbetar hos utomstående arbetsgivare, icke beskattas för barnets inkomst. För den skattskyldige blir det härigenom, såsom motionärerna framhållit, ur beskattningssynpunkt förmånligare att anställa annan arbetstagare än eget barn. Bestämmelserna medför givetvis också, att den skattskyldige ekonomiskt icke har möjligheter att betala samma lön till eget barn, som icke uppnått 16 års ålder, som till annan jämnårig arbetstagare, eftersom kostnaderna vid samma lönebelopp i verkligheten blir större i det förra fallet än i det senare. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka motionsyrkandet om sänkning av den undre åldersgränsen från 16 till 15 år.

dels ock att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen måtte med bifall till de likalydande motionerna I:465 av herrar Thorsten Larsson och Mattsson samt II:533 av herr Boo antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 20 § kommunalskattelagen och punkt 2 av an-

visningarna till samma paragraf samt 22 § 1 mom. kommunalskattelagen och punkt 6 av anvisningarna till samma paragraf skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

20 §.

Vid beräkningen av — — — förvärvande och bibehållande.

Avdrag må icke ske för:

den skattskyldiges levnadskostnader — — — undervisning eller uppfostran;

värdet av arbete, som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet utförts av den skattskyldige själv, andre maken, hemmavarande barn under 15 år eller hemmavarande barn, som *fyllt 15 men ej 18 år* och som ej anses tillhöra arbetspersonalen;

ränta å den — — — nedlagda kapital;

svenska allmänna skatter;

kapitalavbetalning å skuld;

förlust, som — — — till kapitalförlust.

22 §.

1 mom. Från bruttointäkten — — — omkostnader, såsom för:

allt, som är — — — med mera sådant;

värdeminskning, som till — — — bostadsbyggnader, äro underkastade;

undantagsförmåner, pensioner — — — anställning å fastigheten;

arrende, som fastighetens — — — utgå av fastigheten;

ränta å lånat — — — drift använt kapital;

speciella skatter — — — till det allmänna;

anskaffning och insättning — — — tillhörande fördelningsledningar;

Har skog avverkats — — — tidigare medgivits.

Har växande skog — — — anledning av upplåtelsen.

Hemmavarande barn, som *uppnått 15 års ålder* och deltagit i arbetet å fastigheten, anses tillhöra arbetspersonalen.

Har sambruksförening med — — — för nämnda gottgörelse.

Anvisningar

till 20 §.

2. Hemmavarande barn, som *fyllt 15 men ej 18 år* och som deltagit i den skattskyldiges förvärvsverksamhet, anses ej tillhöra arbetspersonalen, med mindre barnets inkomst av arbete eller eljest är så stor, att den föranleder skatteplikt för barnet enligt 51 §.

Frågan om barns — — — taxeringsåret (se 65 §).

till 22 §.

6. Hemmavarande barn, som *uppnått 15 års ålder* och deltagit i arbetet å fastigheten, anses tillhöra arbetspersonalen. Därest barnet ej fyllt 18 år, gäller detta dock allenast under förutsättning att barnets inkomst av arbete eller eljest är så stor, att den föranleder skatteplikt för barnet enligt 51 §. Hemmavarande barn under *15 år* anses i intet fall tillhöra arbetspersonalen (jfr 20 § och dithörande anvisningar punkt 2).

Barn, som — — — för barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1963; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla vid 1963 års taxering samt vid eftertaxering för 1963 och tidigare år.
